

ספר
תקפו
של
נהל

מאמרים על סדר פרשיות השבוע ומועדי השנה
שנמסרו מידי שבוע לפני חברים המקשיבים

על ידי
ישראל הכהן שובערט

בדוקלין, נ.י.
שבט תשפ"ה

אליהו ברודנא
Rabbi E. Brudny
1752 East 18th Street
Brooklyn, NY 11229

ב"ה זעק זעכר זמן גריב גרוב ה' קי"ק
מה נכד היום ומה לזולתו פא שמחתך על
מרה ברובאב זאונ זעלס קובל נבאנו על מענש
מרה משוכיו למ ספר הפרשיג שפרש יצ"י
ויצ"י פא קיט ישאלו אזי לקור התיב לביא יקום
וטארי ימשו במלחמתך על מרה נב הכפן הנזיל מאחיו
מנהלם זערוו הכפן שוקטל פל"ם
ככב במחבר זכב זקום מאמר החכמ מכל אדם "ז"ף
ממנו מחבר ז"י מרה על מדת ק"ש" הים זמנדל
מחנשים נאמרו לקובב על חכים מקצבים
ומה מופלגים כצמאים זעמז דבניו הילאים ז"ן
ומסיקים נקד מביקים מדבב ארפת צא"ש
מחבר קרא זעכר בע"ה זקבו על כפן
ואמנם פמו לאב זעמו זעמו לאב לו
כי פא מחבר זקבו לקובב זקובל
מאירם זעמתיק ממנו פא מאמר ומאמר
זע זל זל על הספר הנביל פ"ב
וודא יתקל בוודבב וקרבן זל ציקור
שומרי פתירה

ותל תוגם היקטו צאונכינא
וגבילת זעמו זעלס
כי יוסף פ' מ"ו זעמו
ממנו זעמו זעמו זעמו
ממנו זעמו זעמו זעמו
ממנו זעמו זעמו זעמו

קהל קול תורה
2022 Avenue M
Brooklyn, N.Y. 11210

ליפא געלדווערטה
מרא דאתרא
בס"ד

את כל אשר טוב בעיני ישראל [ש"ב פ"ג]

לסדר "ויאמר אלקים לישראל במראת הלילה ויאמר הנני" תשפ"ה
את כבוד ידיד נפשי הכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו, נשיא בתוכינו,
עמוד התווך של קהילתנו, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה כל השנים,
ה"ה הרב ישראל הכהן שוברט שליט"א, בעל ספר "תוקפו של כהן"
אחדשה"ט ודרך מבוא הברכה לכהן שדעתו יפה, שהגדיל לעשות בהוצאה לאור עולם פרי תנובת תבונתו,
זאת אומרת חידושי תורה מאמרי דעת על כל הפרשיות, מגילה מגילה נתנה, מידי ערב שבת בשבתו. זה
הספר אשר שם לפנינו הוא מכיל דברי אלקים חיים מלאים וגדושים, טעונים וספוגים יראת שמים
טהורה והשקפה ממעון קודש.

ובאתי בזה להכיר ולהוקיר בשער בת רבים, שערים המצוינם את מפעל הכביר של ידידנו הדגול, מוה"ר
ר' ישראל הכהן שליט"א, שהוא אוצר מדברי תורתו המוצעים בביתו בית ועד חכמים שהוא פתוח לרוחה
כל ליל שישי למבקשי השם. והנה רחש לבו דבר טוב לקבוע דבריו על הגליון ולהפיצו בין המון מאות
ששותים בצמא ממיו העמוקים ואיש תבונה ידלנה.

וזה לשון רבינו הגר"א באדרת אליהו פ' נצבים: "... (כט, ג), ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות
ואזניים לשמוע. כי שלשה דברים אלו מביאים לידי אמונה, על ידי ראייה, או על ידי שמיעה, או על ידי
בינת לבו מעצמו. ... וכן אמר ישעיה (ו, י), השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו
ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו. והוא נגד שלשת חלקי התורה, שבכתב, ושבועל פה, וסודות
התורה. לתורה שבכתב צריך עינים לראות, ולשבועל פה צריך אזנים לשמוע, ולסודות התורה צריך הבנת
הלב, וכו'."

וידידי הפליא לעשות לאזור חילו לאורייתא מתוך יגיעה עצומה שלא נתן שנת לעיניו ולעפעעו תנומה עד
שנתבררו תם ונשלם רעיונותיו. וכל זה מיגיעה עצומה עם השלושה דברים הנ"ל שלנו אין מושג בה. וזה
כמאמר החכם מכל אדם [קהלת פ"ב] "וגדלתי והוספתי ... אף חכמתי עמדה לי, "ודרשת רבותינו ז"ל
בילקוט שם [רמז תתקסח] "תורה שלמדתי באף נתקיימה לי."

והנה וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדלת המחבר הלא הם כתובים בין השורות של חיבורו הנפלא
העומד לפנינו, ועינינו תלויות לחיבורו ושוב הדפסתו של חלק ב' מתוך כל מילי דמיטב לו ולכל הנלוים
אליו שיחיו, ובפרט האשת חיל שלו, מרת מרים תחי' שאינה מסיחה דעתה ואינה משנה מקומה מלעמוד
בצדו בלי הרף, וכן יו"ח היקרים והמיוחדים נר"ו.

יה"ר שכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה, הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם ויסיר מהם כל מחלה וירפא
לכל גופם, ושנשמע ונשמיע רק בשורות טובות ומשמחות בגבולינו. וכן מכל אחינו בית ישראל בכל
מקום שהם. המקום ירחם עליהם השתא בעגלא ובזמן קריב.

ידידו ומוקירו עוז ברגשי חיבה

ליפא געלדווערטה

שמואל קמנצקי
Rabbi S. Kamenetsky

2018 Upland Way
Philadelphia, PA 19131

Home: 215-473-2798
Study: 215-473-1212

בס"ד

כ' טבת, תשפ"ה

לכבוד ידידי ורב חביבי תלמיד ישיבתנו הק' הרב המופלג ר' ישראל הכהן
שובערט שליט"א

נפלאתי על שמע"כ עומד להוציא לאור ספר שלם מחידושיו על התורה,
והוא התורה שלמד באף, ויוצא לאור מתוך עמל ויגיעה עצומה אין לתאר. אשרי
שזכית להגיע לידי מדה זו להיות מחדש ומרביץ תורה במסירות נפש להפליא.
זכות חידושי תורה מתוך מסירות נפש תעמוד לו להתחדש כנשר נעוריו, ויזכה
לחדש עוד כהנה וכהנה, מתוך בריות הגוף והנפש בשמחה שלימה.

בברכה מלונ"ח,

כיהלבה וצדק וצדק, הצניח להשתלב אצדתי אאוונה לל"א
חיסושי גמה אשה נמלוו אנו דיק אנוו סקתא, גאוויס אנו
אג היינוס! השית יתן, שיצבה אהפילי כהנה ובהנה, הדמיל
גופא ונהמא אצילא.
יביאו צוץ אלו דמילס

KNESSES BAIS AVIGDOR

1720 AVENUE J • BROOKLYN, NY 11230

ק"ק כנסת בית אביגדור

PHONE: 718-258-1380 • FAX: 718-258-8742

רב אהרן כהן
מרא דאתרא

ש' עשר, י"ט

בלב מלא רנן מהול התפעלות ויראת הכבוד מגיש אני הסכמתי לספר הנפלא אשר בשם "תקפו של כהן" יכונה. מה מיוחד הוא עצם שם הספר. הנה במגילת אסתר כתוב את כל תוקף ודרשו חז"ל שיש תוקפו של המן ותוקפו של אחשוורוש ותקפו של מרדכי ותקפו של נס. גם לאגרת מגילת ספר "תקפו של כהן" יש כמה מיני תוקף. וכי אין כאן תוקף יעקב כעדות הרמב"ן על הפסוק וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה, שביאר: "יארין הכתוב בספור הזה להודיענו כי קווי ה' יחליפו כח, ויראתו תתן עוז, כי הנה יעקב אבינו בא מן הדרך והוא עיף, ויגל לבדו האבן אשר היו צריכים אליה כל הרועים, ושלשה עדרי צאן אשר להם רועים רבים ושומרים כלם רובצים עליה אינם יכולים להניעה כלל." עכ"ל.

תוקפו של הכהן הגדול ר' ישראל נר"ו שהאבן כה גדולה על פי הבאר, באר התורה, אשר סכנת הייאוש רובץ והשטן מגלה שיניו. והכהן בכל תוקף לוחם ככביר כח ורב אונים ובגבורת היראה והקדושה שובר שלשלאות גופו ושר שירי הוד לבוראו בתורה מופלגת.

וכן תוקף אליעזר הכהן וכן משה וכן אהרן. כך חוזר הרמב"ן ושונה משנתו בפרשת במדבר: "ועל דעת הירושלמי (שבת פ"י ה"ג) הכתוב בפירושי רש"י (שבת צב. ד"ה שכך) שהוא [אלעזר] נושא אותם, [רש"י שבת צב, א: 'ובשם רבינו יצחק בר יהודה מצאתי, שאמר בשם רב האי, שמפורש בהתלמוד ירושלמי: ופקודת אלעזר בן אהרן הכהן שמן המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן המשחה, שמן אחד בימין, ושמן אחד בשמאל, והקטורת בחיקו, והחביתין בכתף'. יהיה משא גדול, כי הקטורת שס"ה מנה... ושמן המאור לשנה שלימה רב מאד, קפ"ג לוגין, ומנחת התמיד לא ידענו לכמה ימים ישא ממנה. אבל היה אלעזר חזק ואמיץ כיעקב אבינו, וכן משה רבינו ואהרן אחיו, וקוי ה' יחליפו כח." עכ"ל.

אין לי צל של ספק שאילו ידע הרמב"ן מגבורתו של ר' ישראל הכהן דידן היה מכניסו לתוך הרשימה. הרי ונמצא כאלה שחסר להם קצת כח ועליהם כתוב "הנותן ליעף כח", דהיינו יותר כח. אבל יש שכל תוספת לא תספיק וצריכים החלפה גמורה בבחינת יחליפו

מכתב ברכה מאת הגאון רבי אהרן הכהן שליט"א

כח וזה רק חלקם של קווי ה'. יש שקווי ה' מחוננים מכחות על-אנושיים מסוג כחת הגוף, כיעקב אבינו, ויש מהם שכח הגוף אבד ונפסד לגמרי ואז בחינת קווי ה' יחליפו כח מתגלית בצורה מופלגת ומעטירה, שכחות הנפש מתגברים עד אין סוף ומנצחים ניצחון גמור.

הנה איתא בזוהר (הקדמה דף יב עמוד ב) "וכד אשתדל באורייתא בהווא רחישו דרחיש בה זכי להוויא נפש חיה ולמהדר כמלאכין קדישין דכתיב (תהלים ק"ג) ברכו יי' מלאכיו אלין אינון דמתעסקין באורייתא דאקרון מלאכיו בארעא ודא הוא דכתיב ועוף יעופף על הארץ האי כהאי עלמא, בהווא עלמא תנינן דזמין קודשא בריך הוא למעבד לון גדיפין כנשרין ולאשטא ככל עלמא דכתיב (ישעיה מ') וקוי יי' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים." כל זה ראינה מדי שבת בשבתו ועלונים מתנוצצים על שלחן הטהור של סעודת שבת בביתנו.

כעת תקפו של כהן זה מוציאין אותו מידו של המחבר לאור הדפוס וכלנו שמחים. לא רק אנו, אהביו, קרוביו ומוקיריו, שמחים. יש בהופעת הספר שמחה לכל אוהבי תורה ושוחרי מוסר. הספר מעיד על המחבר שהוא מלא אהבת התורה ומחדש בחסד עליון. ואני כותב שורות אלה כחסיד נלהב המחכה בכליון עינים כל ערב שבת להופעת גליון חדש ומחודש.

התפעלותי הגיעה עד כדי כך שכמה פעמים ביטלתי את אשר רחש לבי דבר טוב להגיד לקהל בסעודה שלישית ובמקומו חזרתי על דבריו בקדש של רב ישראל הכהן שהם מלאים מתק התורה וקולעים תמיד לנקודה בהירה וגם מברקת ביופיה.

אמרתי לפעלא טב. אקוה ואתפלל וככהן המסייע אברכנו להא גברא רבה שיופיעו מדברי ר' ישראל הכהן עוד שנים רבות וכיד ה' הטובה עליו בעינו עין הבדולח ומלבו לב טהור, חידושי תורה המשמחים אלקים ואנשים. אכ"ר.

הייע פן הדין קוליה,
אשריך

בס"ד

TALMUDICAL YESHIVA OF PHILADELPHIA

6063 Drexel Road
Philadelphia, Pennsylvania 19131
215-477-1000
Fax: 215-477-5065

Roshei Yeshiva
Rabbi Elya Svei זצ"ל
Rabbi Shmuel Kamenetsky
Rabbi Sholom Kamenetsky
Rabbi Yehuda Svei

בס"ד

ג' טבת, תשפ"ה

אמר החכם מכל אדם "אף חכמתי עמדה לי" ובמדרש שם "תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי". והגם דשמעתתא בעי צילתא כתוב בהקדמה לאבי עזרי, "עיקר עבודת האדם בזה להתרומם מעל כל דבר המפריע ועל כל סיבה ומתוך הצער ימציא לו האדם הרוחה ושיהי' לו ישוב הדעת וצילתא". ובזה הראה הכהן את תקפו לכל העולם, ומחייב כולנו בהתרוממו מעל כל מפריע ומעכב וממציא עולם של ישוב הדעת, עולם של צילתא, ומחדש חידושי תורה אמיתיים כיד ה' הטובה עליו.

ובהתפעלות והשתוממות מן המחזה שמתגלה כל שבוע תמידים כסדרם, ובתור אחד ממעריציו אני מברך את ידידי ר' ישראל הכהן שיחי' לאיו"ט שיזכה להמשיך בעבודתו הקדושה בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו מתוך ישוב וצלילת הדעת עד כי יבוא ינון.

החותם לכבוד התורה והוגיה,

יג' טבת תשפ"ה

מאיר צבי ברגמן

ישיבת רשב"י
זכרון מאיר, בני ברק

בס"ד, ט"ו טבת תשפ"ה

לכבוד ידיד ה' וידידי, איש חי רב פעלים, להיות עושה ומעשה בגבורת רוח, להגדיל תורה ולהאדירה, אוצר כלי חמדה, ה"ה הרב ישראל הכהן שובערט שליט"א

בשמחת לב, נתבררתי כי בסיעתא דשמיא, הנך שוקד על התורה, במסירות גוף ונפש ממש, ואתה עולה ומתעלה בזה להיות משפיע ולחזק לאחרים. ועתה עומדים להוציא מתוצר תנובת עמלך ויגיעך בתורה הקדושה, על סדר פרשיות השבוע, הספר "תקפו של כהן" והוא אוצר ביאורים, כלי חדש תוכו רצוף אהבת ה' ויראתו הטהורה, הנהגה ישרה ונכונה.

ועי' בילקוט שמעוני (האזינו רמז תקמ"ב), "א"ל משה לישראל, אתם יודעין כמה צער נצטערתי על התורה, וכמה עמל עמלתי בה, וכמה יגיעה יגעתי בה וכו', נתתי נפשי עליה, דמי נתתי עליה, כשם שלמדתי אותה בצער כך תהיו למדין אותה בצער".

והנה אתה זוכה לקיים זאת באופן נשגב ונעלה ביותר, באומץ עמלך ושקידתך המופלאה, ובהעמדת ביתך לבית ועד לחכמים. ועל זה שנו, "כך היא דרכה של תורה וכו' וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל, אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

אחתום בברכה מריחוק המקום ומקירוב הלב, שתזכה לעלות מעלה מעלה, בתורה ויראה, בהמשך עסק התורה להוסיף בחכמה ובינה, ביתר שאת וביתר ציו, וישלח לך הקב"ה רפואה שלמה מן השמים, לעסוק בתורה מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

ברכה מיוחדת לרעיתך תחי' מנשים באהל תבורך, השותפה עמך ועומדת לימינך בכל מפעלותיך הטובים.

יה"ר שתזכו להצלחה וסיעתא דשמיא וכל אשר תעשו תצליחו בהרחבה גדולה. רוב תענוג שמחה ונחת מכל הילדים, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, שלווה הנפש והרחבת הדעת כל הימים.

מאיר צבי ברגמן
בני ברק

מכתב ברכה

מאת הגאון רבי יצחק סאלאוויצ'יק שליט"א

א/א ג' אסדר וזל בני ולמל היה אנו כיוצאנו ירושל ציף גורדג אלה
זכרו גוי ג' יסמל קלעט שלטו
כמעט גמנו אל בני קבריה מארץ מרנס קפצא צאונץ, אלהיך יי
אזיני ל יסמל מזניה אגונג געז אלאי יאג מזני שליט
אמנונו מקוה אז סיזננו גע' אהלי חרדי אמו ורגע
זני אש ג' לונא י' יקגף אל סזאווניפ

זרד תנוכג אע'ג

החיים והלאה אכבוד יציר נפשי ואהודי, הכיין הקימור ארור דדגל זינ'גד הגוהה הק'י
הרד הג'ונין והמפל'ג רדי יגרו'ל אט'ה,

נצימור דימין (ג'ה)

גמורג הזמוריים אי כי זמוריים דימין אלו אה'למ'ה אה'ו זוג ח'פטי הגוהה הק'וני'ם
דמ'ם הט'וד "ק'רנו ג'ל כ'רן". השמ'ה ה'ו'ו כ'פ'ל'ים כי ג'ל'ג אומר ד'ל'ם הר'ודיים ה'ו'ו'ם א'ה'ל'מ'ם
וא'ר'ג'ל'ג'ם כי י'ג ד'מ'ג י'ט'ור'ג נ'מ'ת'ים הק'וני'ם כ'א'ור א'פ' ו'נ'ג'ד ז'ל ר'ר'וי ח'פ'ל הק'ד'ט'ים ז'ל ר'כ'ני
ה'פ'ר'וי הק'ד'ט'ים ז'ל ד'מ'ג ה'א'ר'ג'ל'ג א'מ'ר'ג א'ז'ני ז'ל'י ז'מ'ק'ר'י כ'ר'ג ז'ר'ל י'ג ד'ב'ג ז'ר' א'ז'ני, ו'כ'ר'ל'א'ן.

ק'פ'ל'א'ר השמ'ר א'מ'ר'ג ד'ב'ג כי ה'וי ח'נ'ן א'ז'ר ז'מ'ר'ג א'ר'יים ז'ל ח'ר'ג'ל'ג א'ר'יים א'ז'ר'וד ז'וג (ז'מ'ת'י)
א'ז'ל'ג ה'מ'ר'ג ז'כ'מ'ג' ה'מ'ר'ג ה'ל ג'א'מ'ר ג'מ'ר כ'ז'ו ה'ל' א'ל ז'י'ם א'מ'ת'ל ח'י'יד ד'ל'א'מ'ר ח'מ'ה. ד'ן י'פ' ד'ן
ז'מ'ג, ד'ן א'ל'ם כ'ר'פ'ני ד'ן ר'ל' י'מ'יון ז'ל. ז'כ'מ'ג א'ר'ל'ג א'מ'י'ם ז'מ'ים ז'ל'ה ד'ן ח'ר'מ'ם א'מ'י'ל ז'י'ר'י'ם, ז'מ'ם
ה'ח'ל' י'מ'יון, א'מ'י'ם הר'ר'י'ם ו'פ'ל'י'ם כ'ר'פ'ני.

א'מ'ר'ג ה'א'ר'ך ז'ה כ'ג'ד ד'ק'ל'ג (ד'ר'י') ז'כ'ר'ל'ג ו'ז'מ'פ'ני א'ל'ם א'ה'ר'ג א'פ'ן. ד'מ'ל'מ'ם, א'ול ח'כ'מ'ת'י ז'מ'ת'ג
ז'י. ד'ר'פ'י ו'ז'מ'ל'מ'ת'ג ר'ור א'מ'י'ם כ'מ'ק'ו א'ל א'ול א'ל א'מ'ר'ג'י א'ול ח'מ'ת'ג ז'ול' א'ה' ש'כ'מ'ר'ג. ז'מ'ת'ג'ם א'ם נ'ם ד'ק'ל'ג'ם
א'מ'י'ם ש'כ'מ'ת'ג א'מ'ר'י ק'ל' (כ'ל' ז'י' א'מ'י'ג ז'ל'מ'ה ד'מ'ק'ל'ג א'ל ח'מ'ר, כ'מ'ת'ג'ה ד'מ'ת'ג'ה א'ם כ'ל' ר'ד'י) ה'יו
ש'ק'ד'ר'ג ז'י. ר' י'מ'ת'ל א'ט'י'ל י'ק'ר'י, ד'ן (ק'ר'י'מ'ם א'פ'ן ה'כ'י'מ'ת'י כי ז'ל כ'ל א'ר'פ'ור א'מ'ל'ק'ן, ז'י'מ'ך
ז'מ'ר ז'מ'ת'י ז'וג ה'מ'ר'ג ז'מ'ר'ג א'מ'י'ג ז'וג ז'ל'מ'ך ז'ל'ג.

ד'כ'מ'ת'י א'מ'ק'ר'ים ד'ן, י'מ'ר א'ם נ'פ'ל ה'מ'ר'ג ד'מ'י'ת'ג ז'ל'מ'ך א'מ'ר א'מ'י'ם ג'ג' ז'וג א'מ'ל' ר'פ'י א'ם
ש'מ'ר'ג א'מ'ר'ג ז'ל א'ז'מ'ר, א'מ'י'ם (ג'ג ק'ר'פ'ט'ג א'ל כ'מ'ל'מ'ת'ים ה'ק'ר'י'ם, א'מ'י'ם ז'מ'ת'י ז'מ'ת'י)
ז'מ'ת'י א'מ'ל'ם א'ל ה'י'מ'ים, כ'נ'פ'ס'כ'ים ו'נ'פ'י ח'כ'ו'ה ד'מ'ר'ג'ם ר'ב,

ב'נימין קרלבוך

הרב משה הלל הירש ראש ישיבת סלבודקה

תאריך שבט תשפ"ה

מאוד שמחתי והתרגשתי לראות לקט של מאמרים על סדר פרשיות השבוע והמועדים, דברי תורה הנאמרים בחכמה ובהשכל מאת ידידי הרב ר' ישראל הכהן שובערט שליט"א, המבארים את הענינים העמוקים בתורתנו הקדושה בטוב טעם ודעת, דברים המשמחים את הלב ומאירים את עיני הלומדים. ועתה בא להוציא לאור ספר שלם, ואמינא ליה יישר חיליה לאורייתא, ובודאי ראויים הדברים לעלות על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן.

דברי תורה אלו שנתחדשו על ידי המחבר בגבורה נפלאה, תורה שלמד באף, מתוך עמלות ויגיעה וקידוש שם שמים באופן נעלה ביותר, זכות התורה והרבצתה לרבים תעמוד לו, שישלה לו הקב"ה רפואה שלימה מן השמים, ויזכה להמשיך ללמוד וללמד לאורך ימים ושנים מתוך בריאות הגוף ומנוחת הנפש יחד עם נו"ב העומדת לצידו באופן מופלא ועם כל בני המשפחה וידידיו המסורים להגדיל תורה ולהאדירה.

הכו"ח לכבודם של לומדי התורה ועמליה,

משה הלל הירש

Rabbi M. B. Warfman
90 Forshay Road
Monsey, NY 10952

מנחם בן ציון ווארפמאן
אבד"ק בוששאטש
מאנסי יצ"ו

בס"ד

הובא לפני תכריך עלי ביכורי פרי מנחת כהן שדעתו יפה, ותוכו רצוף אוצר נחמד ונעים מלאים זיו בביאורים ופולפולים מתוקים מדבש לפי סדר הפרשיות, מעשי ידי אומן דברי תורה הק' שלמד באף האי גברא רבא יקירא, ידידינו היקר ה"ה הרבני הנכבד מו"ה ישראל הכהן שובערט שליט"א, ספר תקפו של כה"ן כשמו כן הוא, אשר הניף והורם הכהן ידו בתוך מצוקה, ומתנשא עצמו כארי, לברר וללכך מקחו של תורה מדי שבת בשבתו ומועד במועדו, דבריו הבהירים מיוסדים על אדני קודש, דבריהם של ראשונים כמלאכים ואחריהם רבותינו דורות קמאי אשר מפיהם אנו חיים ועליהם הוסיף עוד מדיליה להעלות מרגניתא טבא.

אשרי לו, אשרי חלקו, כאשר זכה עתה בס"ד להביא על מכבש הדפוס וישראל עושה חיל להיות הדברים משמרת לבני מו"י בתורה שבכתב להפיץ מעיינותיו חוצה להנות ממנו רבים, והפעולה תעיד על הפועל גודל שוקדת ועיון להגות בתורת ה' חפצו.

מן השמים יצו ה' חסדו וקווי ה' יחלפו כח, ומהרה יזכה מע"כ לרפואה שלימה שיהיו רגליו מוליכות אותו לבתי מדרשות כימי קדם אשר היה הוא מעורר השחר ברותחא אורייתא בקידרא דצפרא, והיה נשמע קולו בבואו אל הקודש לעמוד לשרת לפני העם כזקן ורגיל, וכלביא מי יקימנו להיות נושא בעול הכלל בענות חן וחסד, וכח השפעתו היה נראה וניכר בהערצה בעמדו בסוד חכמים ונבונים בכלל מצדיקי הרבים. ישא ברכה מאת ה' להוסיף אומץ ורב כח הגדיל תורה ולהדירה מתוך עונג רב, עדי נזכה כלנו יחד במהרה לראות בישועת כל ישראל ושמחתן בעגלא ובזמן קריב.

באעה"ח יום ד' לסדר והסרתי מחלק מקרבך כ"א לחדש ש'מרם ב'רכם ט'הרם תשפ"ה לפ"ק

ידידו מוקירו ומכבדו

ברכת אנ

אודה לכה מאד
שנתן לך חסד
ר' ישעאל הכהן,
לאונק ימים טובים
לעריך דברי תורה
על פרשיות התורה
ויה"ר שה' יצטר גם
על הבא א"ה וטהי
צדקה לעמדי ולובה' תורה
באהבה וטאמי

ברכת אב

נתתי שמחה בלבי למראה דגנו ותירושו כי רבו של חתני כבני, אהוב ונערץ, איש חמודות לשמים ולבריות, הר"ר ישראל הכהן שובערט שליט"א, והם ד"ת עמוסים ממשנתם של חז"ל וגדולי הדורות, מלאים זיו מהבנתו הבהירה ומפיקי נוגה מאצילות נפשו, טבועים בחותמו של כהן הנותן נפשו עליהם, דברים אשר הופצו כל שבוע לקראת שבת בשבתו להמון ידידים ומוקירים, ועתה עלה ברצון מוקיריו ומושפעי לעמוד לימינו בהוצאתם לאור עולם לתועלתם ולתועלת עוד רבים בעזרת ה'.

מה נכון וקולע שם הספר, כשמו כן הוא, "תקפו של כהן", ד"ת אשר הגיונם והנחלתם חתומים בתוקף נפשו של המחבר בתורה ובעבודת הבורא, ככל שאר סדריו בתורה ומסכתות הש"ס שזכה לסיים, ותורתו הנקנית לו באף היא שעמדה למצוא חן ושכל טוב בעיני כל הנאותים לאור הגדול הזורח ממסירות נפשו לחיים שיש בהם עמל תורה והרבצתה.

וענתה השירה הזאת לעד ומליץ במרומים עבור מחברה הדגול שליט"א, להריק עליו שפע טוב ה' ברוח וגשם, ויד ה' לא תקצר מלחולל ישועה ולהעלות ארוכה, גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה, חיים שיש בהם מנוחה ושמחה ואורה, רוב אושר ונחת מזרע ברך ה' יחד עם רעייתו-בתי אשת החיל מרת מרים יהודית שתחי', לאורך ימים ושנות חיים.

ויעמדו על הברכה, חבר הידידים שי' הנאמנים בבריתו של המחבר, הנמנים יחד לדבר מצוה רבה של תורת חסד ות"ת דרבים, אשר אין קץ לשכרה, ברך ה' חילם ופועל ידם תרצה, לחוננם בכל הטוב הראוי להם ומילוי משאלות לבבם לטובה ולברכה תמיד.

ברוב אהבה וחיבה יתירה

יוסף מאיר געלמאן

הקדמה

כתיב "ואברהם זקן בא בימים, וה' ברך את אברהם בכל" (בראשית כד, א). ויש לשאול כמה שאלות בפסוק זה. תחילה יש להבין, מה הקשר בין זקנותו של אברהם לברכת 'בכל'. ועוד, צריך להבין מה הפירוש שנתברך 'בכל', האם יש מישהו בעולם שיש לו הכל? ואם היינו מקטני אמנה היינו שואלים עוד, הרי אברהם נמסר למלכות על מנת ליהרג בהיותו בן שלש שנים, ונסע מארץ מולדתו ושוב גלה מארצו, ואשתו נשבתה ממנו פעמיים, ובנו הראשון יצא לתרבות רעה, ולא זכה לזרע עד היותו זקן, ולחם מלחמות, ועמד בעשרה נסיונות, האם על חיים כאלו נאמר שנתברך 'בכל'?

[ועיין ברמב"ן (שם) שהאריך לבאר פסוק זה על פי סוד, עד שרבינו בחיי כתב עליו שגילה יותר מידי].

ונראה לבאר הענין לפי ערכנו, דהנה איתא בזוהר הקדוש (קלג, ב) ד'כל' הוא רזא דהימנותא עלאה, פירוש, ד'בכל' הוא סוד האמונה העליונה. וביאור הדבר נראה, על פי מה דאיתא בגמרא (ב"ב טז, ב), תנו רבנן, שלשה הטעימן הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מעין העולם הבא, אלו הן, אברהם יצחק ויעקב. אברהם, דכתיב ביה בכל. יצחק, דכתיב ביה מכל. יעקב, דכתיב ביה כל, ע"כ. והיינו דבכל האבות נאמר הענין של 'כל', אברהם כדאמרן, ביצחק כתיב, "ויבא לי ואוכל מכל" (בראשית כז, לג), וביעקב כתיב, "כי חנני אלהים וכי יש לי כל" (בראשית לג, יא). וראיתי מובא בשם הגר"א שבאמת לכל אחד מהאבות היה את כל השלש מידות. ויש ללמוד מזה שכל אחד ואחד מישראל יש לו את הכח של 'כל', שהרי כולנו בני אברהם יצחק ויעקב.

ומה היא המידה הזו של 'כל', ביאר רבי שמשון רפאל הירש, שהוא הכח שיש לאדם לומר שכל מה שאירע לו בחייו, מקובל עליו והוא מרוצה ממנו. ואף יעקב אבינו, עם כל צרותיו, היה יכול לומר 'יש לי כל', כלומר שהוא הכיר באמונה העליונה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ובאמת יש לו כל.

ועל זה אנו מבקשים בברכת המזון, "הרחמן הוא יברך אותנו ואת כל אשר לנו כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מכל כל". דהיינו שאנו מתפללים

שנזכה להשיג את המדריגה של אמונה העליונה, שהיא ירושה לנו מאבותינו הקדושים, ושנזכה להכיר שכל מה שהקב"ה עושה עמנו הוא כולו טוב.

וכאן המקום לומר כמה מילין אודות ההשתלשלות וההתפתחות של הספר הנוכחי. מעודי השתדלתי שכל מעשי, הן בעניני העסק, הן בעניני הכלל והפרט, יהיו באופן שיצא מהם תועלת לאחרים ויתקדש שם שמים על ידי. וכשהתחלתי את המסע של המחלה (ALS) שמקוננת בגופי, מלבד השינויים הרבים בכל תחום בחיי שהייתי צריך להתמודד איתם, חשבתי לעצמי, איך יעלה בידי להועיל לאחריו. ותודה לא-ל על ידי הפצת הדברי תורה מידי שבוע, הקב"ה סייע בעדי שאני עדיין יכול להשפיע על אחרים לטובה.

הנה בתחילת תקופת מחלתי, ביקר אצלי הרה"ג רבי בנימן קרליבך שליט"א, ראש ישיבת מיר בירושלים, וייעץ לי עצה הוגנת שאתרגל ללמוד בעצמי, ובזה אוכל לעסוק בדברי תורה בכל עתות הפנאי. ואז התחיל הרה"ג רבי אליהו ברודני שליט"א ראש ישיבת מיר למסור ועד בביתי בכל ליל שישי, ומיום היווסדו של הועד עודד אותי להוסיף איזה חידוש מעצמי, והמרא דאתרא של קהילתנו הרה"ג רבי ליפא געלדווערטה שליט"א המריץ אותי להעלות את החידושים על הכתב.

וידעתי גם ידעתי שבמצב שבו אני נמצא כעת יש לי הרבה ניסיונות וקשיים, אבל למרות הכל אני מרגיש שנתעליתי הרבה ברוחניות. זכיתי ללמוד ולסיים ספרים וענינים שמעולם לא עסקתי בהם. ואולי בגלל שגופי עצר מלפעול כדרכו, אז כל החיים שלי מתקיימים רק במוחי ובליבי, והרצון שלי הוא לחיות חיים מלאים כפי יכולתי, וב"ה זיכני הקב"ה ומילא את רצוני ובקשתי.

והנה רבים נמצאים עמדי במסע הגדול הזה, והעומדת בראשם אשתי הכבודה מרת מרים שתחי', שמאז ומעולם היא עומדת לימיני, ובמצבי הלז מצאה את עצמה בתפקיד שמן הנמנע למלאותו, לשמור עלי ולדאוג לכל צרכי, ולמרות הכל היא ממלאת את התפקיד במסירות ובנעימות, ונטלה על שכמה אחריות שאין לתארה, והכל בהצנע לכת.

וכן בני ובנותי היקרים, וחתני וכלותי בכללם, במקום שאני אטפל בהם כדרך העולם, הם מטפלים בי ומקיימים מצות כיבוד אב באופן שלא יאומן כי יסופר, ואני מתפאר בכל אחד ואחד מהם.

גם תודתי נתונה לחברותות שלי שבאים ללמוד עמי בצוותא תמידים כסדרם, למרות הקושי הכרוך בזה, והם מאפשרים לי ללמוד הרבה יותר ממה שהיה ביכולתי בלעדיהם. וגם אכיר טובה בזה לידידי בני שכונת פלטבוש בכלל, וחברי קהילתנו קהל 'קול תורה' בפרט, שידם פרושה לעוזרני בכל עת ובכל שעה.

ואודה לידיד נעורי הר"ר אהרן שלמה יעקבי שליט"א שערך וסידר את הדברים שיהיו ראויים לעלות על שולחן מלכים מאן מלכי רבנן.

אודה לה' מאד בפי, על כל הטובה שעשה עמדי ואשר הוא עתיד לעשות עמי, ואף כי גבהו מחשבותיו ממחשבותינו, אני מודה לו על כל מידה ומידה שהוא מודד לי, ומאמין כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ובקשתי על העתיד שאזכה להמשיך בלימוד התורה ובהרבצתה, ולקדש שם שמים, ואזכה לראות בישועת ה' בקרוב.

ואחתום מעין הפתיחה בדברי השפת אמת (נשא תר"ס) ששלושת הברכות של ברכת כהנים הם מכח שלושת הברכות של האבות "בכל מכל כל", וברכתי ברכת כהן היא שנזכה כולנו לראות בקיום של ברכות אלו בגלוי בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ישראל הכהן שובערט

בראשית

ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות (בראשית ב, ג).

אשר נרא אלהים לעשות, המלאכה שהיתה ראויה לעשות נצטת כפל ועשאה נשטי, כמו שמפורט בצראשית רנה (רש"י עס).

מבואר שהגמר של מעשה בראשית היה ראוי להיות ביום השביעי, אבל מפני שהקב"ה רצה ששבת תהיה יום מנוחה, הקדים לעשות את מלאכת יום השביעי ביום הששי, נמצא שביום הששי נעשתה מלאכת שני ימים. ודבר זה טעון ביאור.

יש לבאר בהקדם מה שיש להעיר עוד, כי בכל חלקי הבריאה נאמר בהם "וירא אלקים כי טוב", חוץ מבריאת האדם שלא נאמר בו "וירא אלקים כי טוב". וכבר עמד על זה בספר העיקרים (מאמר ג פרק ב):

לפי שאין בבעלי חיים שלמות אחר מקווה מהם אלא שלמות המציאות בלבד, נאמר ביצירתם וירא אלהים כי טוב (בראשית א, כה), לרמוז כי עם מציאותם מיד הגיע ונשלם הטוביות שאפשר שיהיה בהם שהוא שלמות המציאות, ולא יקווה מהם שלמות אחר זולת זה. אבל ביצירת האדם לא נאמר כי טוב, וזה יראה דבר מתמיה, וכי לא יהיה ראוי שיאמר על יצירת האדם כי טוב כמו על יצירת שאר הבעלי חיים, אלא שמה שלא נאמר בו כי טוב הוא להורות שהטוביות המכוון באדם איננו הטוב המכוון בשאר בעלי חיים שהוא שלמות המציאות בלבד, אבל יקווה שיגיע ממנו טוביות אחר יותר נכבד לא יגיע עם מציאותו מיד אלא אחר שיוציא הכחניות אשר בו מן הכח אל הפעל, וכל זמן שלא יצא שכלו מכח אל הפעל לא יגיע שלמותו המכוון בו שהוא שלמות התכלית.

מבואר שבאמת האדם הוא יותר טוב מן הבהמות, אבל לא נאמר ביצירתו 'כי טוב', משום שדבר זה נאמר רק על דבר שכבר הגיע לשלימותו, וכל שאר חלקי הבריאה נבראו בשלימותן ולכן נאמר בהם 'כי טוב', אבל האדם שצריך להשלים את עצמו בעבודתו, ולא נברא בתכלית השלימות שלו, לא נאמר בו 'כי טוב'.

והשלימות שהאדם צריך להגיע אליה, והדרך להגיע לתכלית זו, כבר ביאר במסילת ישרים (פרק א):

והנה מה שהורונו חכמינו זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא. ומקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהכנה המצטרפת לדבר הזה. אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד), העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא.

נמצינו למדים, שהאדם נברא חסר, כדי שבעבודתו יוכל להשלים את עצמו, דהיינו שיהיה ראוי לעולם הבא וטובתו. ועיין במה שכתב הרמב"ן (שער הגמול) בביאור טובת העולם הבא:

הרי נתבאר שהעוה"ב אינו עולם הנשמות, אלא עולם נברא קיים שימצאו בו אנשי התחיה בגוף ובנפש, ועל זה העולם אמרו בברכות (יז, א), מרגלא בפומיה דרב, העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן ונהנין מזיו השכינה, וכן יאמרו תמיד בתלמוד (ב"ב י, א), הקדוש ברוך הוא משביען מזיו שכינתו לעוה"ב שנאמר אשבעה בהקיץ תמונתך, רצו לומר שקיום האנשים הזוכים ההם בזין הכבוד כקיום הנפש בגוף בעוה"ז באכילה ושתייה, כענין שכתוב באור פני מלך חיים.

מבואר שגם בעולם הבא יהיה לנו גוף ונפש, אלא שאז כל קיום וחיות האדם יהיה מכח גילוי זיו השכינה שישגו הזוכים לעולם הבא.

והנה איתא בגמרא (ברכות נז, ב):

חמשה אחד מששים, אלו הן, אש דבש ושבת ושינה וחלום, אש אחד מששים לגיהנם, דבש אחד מששים למן, שבת אחד מששים לעולם הבא וכו'.

ובמהרש"א (חדושי אגדות שם) כתב:

נקט אחד מששים וכו', לפי מה שמצינו לענין ביטול דאחד מששים אינו בטל, ויש בו קצת ממשות כדילפינן מזרוע בשלה, הכי נמי בדוגמא קאמר בכל הני ששה דקחשיב דיש בהו קצת ממשות מדוגמתו וק"ל.

והיינו, דשבת יש בה קצת ממשות ודוגמא של עולם הבא, וכיון שתכלית הבריאה היא העולם הבא, נמצא שבשבת יש דוגמא של השגת השלימות ותכלית

הבריאה, דאף דבפועל יש בה אכילה ושתיה, אבל יש בה נותן טעם של 'נהנין מזיו השכינה'.

ונראה להוסיף ביאור בזה על פי דברי האור החיים הקדוש (שמות לא, זו) שכתב:

ביום שבת באה נשמה יתירה לישראל כרמוז באומרו שבת וינפש וכו', ונשמה זו מחצבה שם היא, ולזה תקרא שבת כאומרם ושבת שמה כשם העולם שממנו היא שנקרא עולם שכולו שבת (ר"ה לא, א) ועולם זה אין בו עצבון ועליו לא בא כדבריהם בו אלא עונג ושמחה וכו', והוא מה שצוה ה' באומרו ושמרו בני ישראל את השבת פירוש נשמה הנקראת שבת ותכלית שמירה זו היא השגת עולם ששמו שבת, והוא אומרו לעשות את השבת, ותדע כי מן הנמנע החלטי ששיג אדם עלות לעולם עליון זולת באמצעות השגת ענף ממנו בהיותו בעולם הזה, ולזה אם לא ישיגו ישראל בחינת נשמה זו אין בהם יכולת לעמוד בגדר עליון. והוא אומרו לעשות את השבת פירוש שבאמצעותו תעשו לכם את השבת שתוכלו השג עמוד שם ולהתענג נפשם בגנוי עליון, ואומרו לדורותם כי שם יתקבצו כל דורות בני ישראל שהיא בחינת עולם הבא.

הרי שעל ידי שמירת שבת בעולם הזה, יש לנו קשר ושייכות עם העולם הבא, ובזה אנו נעשים ראויים לעמוד בעולם העליון ולהשיג את העונג הרוחני שלו.

ועל פי זה נחזור לבאר את עומק דברי חז"ל, שהמלאכה שהיתה ראויה להיעשות בשבת, הקדים הקב"ה לעשותה ביום השישי. והיינו, שביום השישי נברא האדם, שהוא תכלית הבריאה. אולם, האדם לא נברא בשלימותו כמו שאר חלקי הבריאה, כי על האדם מוטל התפקיד להשלים את עצמו על ידי עבודתו בעשיית רצון ה', שבזה יזכה להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו בעולם הבא. נמצא שביום השישי נברא האדם, שבתוכו טמון הכח להגיע אל עולם הבא, שהוא יום שכולו שבת.

אמנם אף אם לא נגיע לזה אלא לסוף שית אלפי שנים, מכל מקום מידי שבת בשבתו ניתן לנו יום של 'מעין עולם הבא', שהוא אחד מששים שאינו בטל, שיש בו דוגמא וממשות של העולם הבא. ובזה נוכל לקשר את עצמינו עם התפקיד והתכלית שלנו, ולהעמיד את עצמינו על הדרך שמובילה אותנו לחיי הנצח של עולם הבא, שהוא יום שכולו שבת ומנוחה.

במדבר - שבועות

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. איש על דגלו באותות לבית אבותם יזונו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יזונו (במדבר ב, א-ב).

צאתם, כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה צו. צבעו של זה לא כצבעו של זה, צבע כל אחד כגוון אצו הקצועה צחשן, ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו. דבר אחר צאות לבית אצותם צאות שמקר להם יעקב אציהם כשנשאווה ממצרים, שנאמר (בראשית ג, יצ) ויעשו צניו לו כן כאשר צום, יהודה ויששכר וצולן ישאווה מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו', כדאיתא צתנחומא (צמדצר יצ) צפרשה זו (רש"י שס).

סציב לאהל מועד יחנו. והחונים. לומר כשם שחנייתן למעלה ד' דגלים סציב לכסא הכבוד (עיין פרקי דרבי אליעזר פרק ג) כך היה למטה ד' דגלים סציב למשכן. וזהו איומה כנדגלות (שיר השירים ג, ד וצמרגוס שס). וזהו ודגלו עלי אהצה (שס ג, ד) שישראל ראו צשעת מתן תורה הדגלים של מעלה ונתאוו לאותם ד' דגלים. וזהו וצסם אלוהינו נדגול (תהלים כ, ו) (תנחומא צמדצר יד) (צעל הטורים שס).

הנה לכאורה כל ענין הדגלים לא היה נוגע אלא בשעה שבני ישראל היו במדבר, וכשהגיעו לארץ ישראל נתבטלו לגמרי, ומכל מקום התורה האריכה בו לבאר את צורת הדגלים ומקומם.

ובענין הדגלים מצינו בדברי חז"ל שלשה ביאורים [הובא בראשונים כאן]. א. שהיו הדגלים כגוון אבני החושן, שהשבטים יכירו את מקומם. ב. שהיו עומדים בצורה שהאחים הביאו את יעקב אבינו לקבורה. ג. שבשעת מעמד הר סיני בני ישראל ראו את דגלי המלאכים שליוו את הקב"ה כביכול ונתאוו לעשות דוגמתן. ובודאי שכל זה צריך ביאור ופירוש להבינו על נכון.

ונקדים להביא את דברי המדרש כלשונם. הנה הטעם שכתב הבעל הטורים מקורו במדרש (במדבר רבה ב, ג-ד):

הביאני אל בית היין, בשעה שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני ירדו עמו כ"ב רבבות של מלאכים, שנאמר (תהלים סח, יח) רכב אלהים רבותים אלפי שנאן והיו

כולם עשויים דגלים דגלים, שנאמר (שיר השירים ה, י) דגול מרבבה, כיון שראו אותן ישראל שהם עשויים דגלים דגלים התחילו מתאווים לדגלים, אמרו, אלואי כך אנו נעשים דגלים כמותן, לכך נאמר (שם, ב) הביאני אל בית היין זה סיני שנתנה בו התורה שנמשלה ביין (משלי ט, ה) ושתו ביין מסכתי הוי אל בית היין זה סיני, ודגלו עלי אהבה אמרו אילולי הוא מגדיל עלי אהבה, וכן הוא אומר נרננה בישועתך וגו', אמר להם הקדוש ברוך הוא מה נתאוויתם לעשות דגלים, חייכם שאני ממלא משאלותיכם (תהלים כ, ז) ימלא ה' כל משאלותיך מיד הודיע הקדוש ברוך הוא אותם לישראל, ואמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו.

קדושים וגדולים היו ישראל בדגליהם וכל האומות מסתכלין בהם ותמהין ואומרים מי זאת הנשקפה וגו', אומרים להם האומות, שובי שובי השולמית, הדבקו לנו בואו אצלנו ואנו עושין אתכם שלטונים הגמונים דוכסין אפרכין אסטרטליטין, שובי שובי ונחזה בך ואין נחזה אלא שררה, שכן אמר יתרו למשה (שמות יח, כא) ואתה תחזה וגו' שובי שובי ונחזה בך, וישראל אומר מה תחזו בשולמית, מה גדולה אתם נותנים לנו שמא כמחולת המחנים, שמא יכולים אתם לעשות לנו כגדולה שעשה האלהים במדבר, דגל מחנה יהודה, דגל מחנה ראובן, דגל מחנה דן, דגל מחנה אפרים, יכולים אתם לעשות לנו כך, מה תחזו בשולמית מה גדולה אתם נותנים לנו, שמא כמחולת המחנים, שמא יכולים אתם ליתן לנו כגדולה שעשה לנו האלהים במדבר שהיינו חוטאים והוא מוחל לנו ואומר לנו והיה מחניך קדוש.

הרי שבני ישראל רצו לחנות בדגלים משום שראו אותם אצל המלאכים. ואומות העולם אמרו לישראל שאם יבואו אצלם יתנו להם שררה וגדולה, ובני ישראל מיאנו באומרם שהקב"ה נתן לנו דגלים ומחל את חטאינו. וצריך ביאור, למה נתאוו בני ישראל לדבר שראו אצל המלאכים, ולמה דוקא בהר סיני, הרי גם קודם לכן בים סוף זכו לגילויים נוראים, וכמו שאמרו חז"ל "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי". וגם כל השקלא וטריא בין בני ישראל ואומות העולם צריך ביאור, מה הם שאלו ומה השיבום.

וביאר השם משמואל (במדבר תרע"א):

נראה דהנה המלאכים הם אמצעים בירידת השפע מעולם העליון לתחתון, שהעולם התחתון אין בכוחו לקבל רוחניות השפע כמו שיורד מעולם העליון, רק באמצעות המלאכים נתהווה השפע לדבר יש עד כדי שיהא ראוי לעולם התחתון, וכ"כ להיפוך כל התפלות והעבודות העולות מן העולם התחתון לעליון מזדככות ומתדקדקות ומתנקות מכל גשם באמצעות המלאכים, כי אין העולם העליון יכול